

DIARIENUMMER: GRS2021/6
UPPRÄTTAD: 2022-09-01
GILTIG TILL: 2023-09-01
DOKUMENTANSVAR: Rektor

Plan

*Plan mot kränkande behandling och diskriminering
Grundsärskolan, årskurs 5 - 9
2022/2023*

Planen är upprättad av rektor för grundsärskolan, Anna Wetterbrandt

HERRLJUNGA KOMMUN

Våga vilja växa!

Innehåll

Definitioner av begrepp	2
Läroplanens skrivningar angående kränkande behandling och diskriminering	3
Rättsområde som reglerar Plan mot kränkande behandling	4
Rättsområde som reglerar Aktiva åtgärder mot diskriminering	4
Grundsärskolans arbete med Plan mot kränkande behandling och Aktiva åtgärder mot diskriminering	5
Övergripande mål	5
Delaktighet vid upprättande av och information Plan mot kränkande behandling och Aktiva åtgärder mot diskriminering	5
Ansvar	5
Arbetet med åtgärder för att undersöka om det finns risker för kränkande behandling och diskriminering	6
Arbetet med analys av orsaker till upptäckta risker och hinder	6
Åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling och diskriminering	6
När en elev känner sig kränkt eller diskriminerad av annan elev	7
När elev känner sig kränkt eller diskriminerad av vuxen	8
När vuxen utsätts för kränkande behandling av elev	8
Utvärdering av mål och åtgärder, läsåret 2021/2022	8
Åtgärder som skall genomföras läsåret 2022/2023	9

Grundsärskolan har valt att samordna arbetet, och dokumentationen, av arbetet med främjande och förebyggande åtgärder gällande både **Plan mot kränkande behandling** enligt Skollagen, och **Aktiva åtgärder mot diskriminering**, enligt Diskrimineringslagen. Även uppföljning och utvärdering av arbetet samordnas i samma dokument.

Detta dokument grundar sig på **Skollagen (2010:800)**, **Diskrimineringslagen (2008:567)** samt **Läroplan för grundsärskolan (Lsär11)**.

Definitioner av begrepp

Kränkande behandling är ett begrepp som används i skollagen och innebär ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567) kränker ett barns eller en elevs värdighet.

För att nedanstående ska räknas som diskriminering ska missgynnandet eller trakasserierna ha samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Direkt diskriminering är när någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan i en jämförbar situation.

Indirekt diskriminering är när det finns en regel eller en rutin som verkar neutral men särskilt missgynnar personer med visst kön, viss könsidentitet eller uttryck, viss etnisk tillhörighet, viss religion eller annan trosuppfattning, viss funktionsnedsättning, viss sexuell läggning eller viss ålder.

Bristande tillgänglighet är när en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte genomför skäligen tillgänglighetsåtgärder för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning.

Trakasserier är ett agerande som kränker någons värdighet och som har samband med en eller flera av de sju diskrimineringsgrunderna. Det kan handla om kommentarer, gester eller utfrysning.

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för **sexuella trakasserier**. Förutom kommentarer och ord kan det vara att någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

Instruktioner att diskriminera är till exempel när någon ger en order eller instruerar någon som är i beroendeställning att diskriminera någon annan.

Läroplanens skrivningar angående kränkande behandling och diskriminering

I **Läroplanen för grundskolan (Lsär11)** framgår av det inledande avsnittet "Skolans värdegrund och uppdrag" att:

Skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Omsorg om den enskildes välbefinnande och utveckling ska prägla verksamheten. Ingen ska i skolan utsättas för **diskriminering** på grund av **kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling**. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas. Främlingsfientlighet och intolerans måste bemötas med kunskap, öppen diskussion och aktiva insatser.

Vidare framgår att skolans mål är att varje elev:

- tar avstånd från att människor utsätts för **diskriminering, förtryck och kränkande behandling**, samt medverkar till att hjälpa andra människor,

Alla som arbetar i skolan ska:

- aktivt motverka **diskriminering och kränkande behandling** av individer eller grupper,

Ett särskilt ansvar har läraren att:

- uppmärksamma och i samråd med övrig skolpersonal vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka **alla former av diskriminering och kränkande behandling**,

Rättsområde som reglerar Plan mot kränkande behandling

Arbetet med ”**Plan mot kränkande behandling**” har sitt ursprung i Skollagens (2010:800) 6 kap. ”Åtgärder mot kränkande behandling”.

I 6 kap. 8 § ”Plan mot kränkande behandling” anges:

Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Av 10 § följer att:

En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn. En förskolechef eller rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Rättsområde som reglerar Aktiva åtgärder mot diskriminering

Arbetet med ”**Aktiva åtgärder mot diskriminering**” har sitt ursprung i Diskrimineringslagens (2008:567) 3 ”Aktiva åtgärder”. I 3 kap. 2 § ”Arbete med aktiva åtgärder” framgår att:

Arbetet med aktiva åtgärder innebär att bedriva ett förebyggande och främjande arbete genom att:

1. undersöka om det finns risker för diskriminering eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten,
2. analysera orsaker till upptäckta risker och hinder,
3. vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas, och
4. följa upp och utvärdera arbetet enligt 1–3. *Lag (2016:828).*

Av 3 kap. 3 § följer att arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande. Åtgärder ska tidsplaneras och genomföras så snart som möjligt. *Lag (2016:828).* För den som är utbildningsanordnare framgår i 3 kap. 16 § ”Utbildningsanordnarens arbete med aktiva åtgärder” att utbildningsanordnaren inom ramen för sin verksamhet ska bedriva ett arbete med aktiva åtgärder på det sätt som anges i 2 och 3 §§. *Lag (2016:828).*

I 18 § framgår att utbildningsanordnaren ska ha riktlinjer och rutiner för verksamheten i syfte att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier samt följa upp och utvärdera de riktlinjer och rutiner som finns. (*Lag (2016:828).*)

Av 19 § följer att utbildningsanordnaren skall samverka med de som deltar i utbildningen samt med anställda i verksamheten.

I 20 § framgår att utbildningsanordnaren varje år skriftligen ska dokumentera arbetet med aktiva åtgärder enligt 16 och 18 §§.

Dokumentationen ska innehålla

1. en redogörelse för alla delar av arbetet som det beskrivs i 2 och 3 §§,
2. en redogörelse för de åtgärder som vidtas och planeras enligt 18 §, och
3. en redogörelse för hur samverkansskyldigheten enligt 19 § fullgörs. *Lag (2016:828).*

Grundsärskolans arbete med Plan mot kränkande behandling och Aktiva åtgärder mot diskriminering

Övergripande mål

- Alla elever på grundsärskolan ska känna sig trygga, vara respekterade, bli väl bemötta och det är oacceptabelt att en elev utsätts för sexuella trakasserier, trakasserier som har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna eller annan kränkande behandling.
- All personal ska aktivt medverka till att förebygga, motverka, utreda och åtgärda alla former av sexuella trakasserier, trakasserier som har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna eller annan kränkande behandling.

Delaktighet vid upprättande av och information Plan mot kränkande behandling och Aktiva åtgärder mot diskriminering

- **Elevernas delaktighet**

Eleverna görs delaktiga genom samtal i klassen om vad diskriminering och kränkningar är och vad de ska göra om de upplever att någon blir utsatt för detta.

Skolans regler lyfts och diskuteras återkommande under läsåret i klassen och på elevrådet.

- **Vårdnadshavarnas delaktighet.**

Planen presenteras och samtalas runt vid föräldramöte vid varje läsårsstart. Den reviderade planen finns tillgänglig för vårdnadshavarna på V-klass.

- **Personalens delaktighet**

I juni, varje läsår, utvärderas de insatser som är gjorda och alla ska vara delaktiga i att upprätta en ny plan, sker i augusti, samt synliggöra och arbeta med den, så att den blir ett levande dokument för elever, vårdnadshavare och berörd personal på skolan.

Ansvar

- **Elevernas ansvar**

Följa och respektera skolans Plan mot kränkande behandling och Aktiva åtgärder mot diskriminering samt skolans ordningsregler.

Bemöta sina kamrater och de vuxna på skolan på ett respektfullt sätt.

Berätta för de vuxna när de ser och upplever trakasserier och annan kränkande behandling.

- **Personalens ansvar**

Följa skolans Plan mot kränkande behandling och Aktiva åtgärder mot diskriminering och hålla skolans ordningsregler väl kända för eleverna.

Reflektera över de normer och värderingar som han/hon förmedlar genom sin undervisning.

Bemöta elever och kollegor på ett respektfullt sätt.

Anmäla till rektor när misstanke om att elev utsatts för kränkande behandling eller diskriminering.

Dokumentera misstanke om någon elev utsätts för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling, vidta åtgärder samt följa upp och informera rektor om händelsen.

När personal misstänker att någon bland personalen utsätter någon elev för diskriminering eller annan kränkande behandling meddelas rektorn detta.

Att vara tillgängliga för sina elever på såväl lektionerna som rasterna.

Utreda ärende om elev känner sig kränkt av annan elev samt dokumentera utredningen.

- **Rektors ansvar**

Se till att all personal, elever och vårdnadshavare känner till att alla former av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling är förbjudna på skolan.

Se till att det bedrivs ett målmedvetet arbete för att motverka kränkningar och diskriminering.

Se till att Plan mot kränkande behandling och Aktiva åtgärder mot diskriminering årligen utvärderas och revideras.

Anmäla till huvudman vid utredning om kränkande behandling eller diskriminering.

Utreda ärende om elev känner sig kränkt av personal samt dokumentera utredningen.

Arbetet med åtgärder för att undersöka om det finns risker för kränkande behandling och diskriminering

- **Elevenkät**

Två gånger per läsår (i oktober/ november samt i april) besvarar eleverna på grundskolan en enkät som, bland annat, handlar om deras upplevelse av trygghet och trivsel på skolan.

- **Vårdnadshavarenkät**

I oktober/ november svarar vårdnadshavare på en enkät som, bland annat, handlar om deras upplevelse av sina barns trygghet och trivsel på skolan.

- **Uppmärksamhet i vardagen**

All personal ser det sociala samspelet mellan olika elever och kan då upptäcka konflikter och ojämnt samspel. På raster finns många tillfällen att se elever i andra situationer än i klassrummet.

- **Samtal med elever**

All personal har kontinuerliga samtal med elever om hur de mår och om det har hänt något som de upplever inte är bra samt hjälper eleverna att lösa konflikter.

Arbetet med analys av orsaker till upptäckta risker och hinder

Arbetet med att analysera orsaker till upptäckta risker och hinder sker vid olika tillfällen under läsåret.

- **Samtal mellan personal**

Berörd personal informeras löpande om händelser och incidenter. Tillfällen för detta är vid möten i vardagen och när elevhälsans personal är på skolan. Det finns även utrymme på arbetslags- och arbetsplatsträffar att samtala om elevers situation på skolan.

- **Analys av elev- och vårdnadshavarenkät**

I samband med att elev- och vårdnadshavarenkät besvaras i oktober/november sker en första analys. Efter elevenkäten genomförs i april ytterligare en analys. Analysen ligger till grund för utvärdering av befintlig plan samt revideringen av densamma i augusti.

Åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling och diskriminering

- **Trivselregler/ ordningsregler**

Utarbetas under medverkan av eleverna vid läsårsstart.

- **Samtal**

Återkommande samtal om värdegrundsfrågor sker i klassen. Lärarna samtalar med sina elever om vad som är/ kan upplevas kränkande och sårande och om elevernas rättigheter och skyldigheter. Även kunskap om lagar och påföljder som gäller i samhället samt vett och etikett på internet tas upp i samtalen.

- **Utvecklingssamtal**

Vid utvecklingssamtal med elev och vårdnadshavare, en gång per termin, förs en dialog kring trivsel och hur eleven upplever skolan.

- **Rasttillsyn**

Det finns alltid vuxna i elevernas närhet i samband med rast. Alla arbetar aktivt för att reagera vid eventuella negativa kommentarer, suckar, blickar mm. Elevernas eget ansvar ökar med ålder och mognad.

- **Samarbete med grundskolans personal**

Altorpskolans personal kontakter grundskolan när det är något som berör särskoleeleverna och vice versa.

- **EHT (Elevhälsoteam)**

Fyra till fem tillfällen per termin träffas personal, rektor och EHT för att ta upp elevärenden samt föra dialog kring klimatet i skolan. EHT deltar även vid möten kring enskilda elever och arbetar också med förebyggande insatser.

- **Temadagar**

Eleverna deltar i temadagar med olika innehåll som ordnas såväl av grundskolan som av Altorpskolans grundskola.

När en elev känner sig kränkt eller diskriminerad av annan elev

När personal får kännedom om att en elev upplever, eller att någon ser eller hör att elev utsatts för diskriminering, trakasserier eller annan kränkning av annan elev tillämpas följande:

1. Anmälan görs till rektor via Draftit.
2. Rektor fattar beslut om att utredning ska göras samt anmäler till huvudmannen.
3. Lärare samtalar med den som utsatts för kränkningen för att klargöra vad som hänt och om det hänt tidigare. Förklara att kränkningar inte får förekomma och att skolan nu kommer att åtgärda detta.
4. Enskilt samtal med den/ dem som har utövat kränkande behandling: Läraren tar upp det allvarliga i situationen och ger den/ dem möjlighet att ändra sig och ta ansvar för sitt beteende.
5. Kontakt med den utsattes och utövarens/ utövarnas vårdnadshavare.
6. Händelsen, alla samtal och vilka åtgärder som satts in dokumenteras i Draftit
7. Kontroll: Under de följande veckorna har man den utsatte och utövaren/utövarna under uppsikt samt samtal vid behov.
8. Uppföljning/utvärdering: Efter två veckor hålls ett uppföljningssamtal först med den utsatte och sen med utövaren/utövarna. Om problemet fortfarande kvarstår utarbetas nya åtgärder som följs upp och dokumenteras. Vårdnadshavarna informeras.
 1. Om kränkningarna eller trakasserier ändå inte upphört vidtas ytterligare åtgärder, till exempel kontakt med andra myndigheter som socialtjänst eller polis.

Anmälan och utredning dokumenteras och följs upp med stöd av en digital lösning – Draftit. Länk till denna finns på komnet:

<https://komnet.herrljunga.se/organisationochdemokrati/bildningsforvaltningen>

När elev känner sig kränkt eller diskriminerad av vuxen

Om en elev utsätts för diskriminering, trakasserier eller annan form av kränkande behandling av en vuxen eller personal följs nedanstående plan:

2. Händelsen anmäls till rektor via Draftit
3. Rektor fattar beslut om att utredning ska göras samt anmäler till huvudmannen.
4. Vårdnadshavare informeras.
5. Rektor utreder, åtgärdar och följer upp ärendet. Dokumentation görs i Draftit.
6. Rektor följer upp ärendet med eleven och hans/hennes vårdnadshavare.
7. Rektor träffar regelbundet den personal som kränkt eleven och samtalar om hur undervisningen med berörd elev fungerar.

Eleven och vårdnadshavare kan vända sig till Barn- och elevombudsmannen om de upplever brister i skolans hantering av ärenden avseende kränkning och diskriminering. (www.skolinspektionen.se/BEO).

När vuxen utsätts för kränkande behandling av elev

1. Tillbudsanmälan skrivs av den utsatta vuxne i KIA.
2. Hanteras av chef enligt fastställd rutin för KIA.

Utvärdering av mål och åtgärder, läsåret 2021/2022

Följande åtgärder sattes som mål att genomföras läsåret 2021–2022. Utvärdering i juni 2022

- Fortsatt arbete med dilemmafrågor, värderingsövningar och gruppstärkande övningar som ett återkommande inslag under läsåret.
- Arbeta utifrån ett material från Barnombudsmannen (BEO) som heter ”Så här gör du för att vuxna ska lyssna på dig” med målsättning att stärka våra elevers förmåga och vilja att göra sina röster hörda. Eleverna är inbjudna till folkhälsopolitiska rådet under höstterminen för att ge sin bild, utifrån ett rättighetsperspektiv, av hur det är att bo och leva i Herrljunga kommun.
- Följa den upprättade planen för övergång mellan skolor för att på så vis främja och förebygga än tydligare.
- Återgå till att i större utsträckning finnas med Altorpskolans grundskola i de aktiviteter som bedöms lämpliga.

Utvärdering/ effekt

- Vi ser att eleverna har fått en ökad självständighet och utvecklat sin förmåga att ta ställning i olika frågor.
- Eleverna har genom mötet med folkhälsopolitiska rådet samt förberedelserna inför det resonerat om vad det innebär att få vara delaktig och påverka. Detta har de även haft med sig då de varit med och deltagit i framtagandet av lekplatsen inne i Herrljunga samt fått vara med och påverkat hur det framtida bibliotekets barn och ungdomsavdelning ska se ut. ska se ut.
- Genom att vi fastställt en plan för övergångar och följt den under läsåret har det blivit bättre förutsättningar för grundsärskolan att möta våra nya elever. Och övergången har blivit tydligare för vårdnadshavare, framlämnande skola samt grundsärskolan.
- Vi ser att det finns ett fortsatt behov av att stärka informationen mellan grundsärskolan och grundskolan – Altorp.
- I den elevenkät som gjordes under vårterminen är det även under detta läsår goda resultat och där framgår bland annat att:
 - ✓ merparten av eleverna upplever att man i skolan pratat om hur man skall vara mot varandra
 - ✓ eleverna trivs i skolan
 - ✓ flickor och pojkar får vara med och påverka lika mycket

- ✓ andra elever är snälla mot dem
- ✓ eleverna känner sig trygga på skolan
- ✓ eleverna upplever att de får vara med och påverka såväl arbetet med skoluppgifter som ordningsregler
- ✓ eleverna upplever att vuxna på skolan agerar om elever är elaka mot varandra

Åtgärder som skall genomföras läsåret 2022/2023

Följande åtgärder ska genomföras läsåret 2022–2023:

- Utveckla bemötande och värderingar utifrån att vi i samma klass har elever i åldrarna 11–15 år.
- Arbeta med materialet Stopp min kropp för att utveckla elevernas förmåga till gränssättning när det gäller den egna och andras kroppar.
- Utveckla våra strategier att arbeta våldsförebyggande.

Utvärdering sker genom att analysera dokumentation av aktiviteterna ovan samt genom samtal med eleverna. En årlig uppföljning och analys genomförs vid läsårets slut av vilka ärenden som utretts utifrån anmälan om kränkande behandling eller diskriminering.

Ny plan upprättas årligen i augusti/september.

Herrljunga 2022-09-01

Anna Wetterbrandt, rektor